

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Lenkou Loudovou ve věci

žalobce: **X**, narozený X
státní příslušnost Ruská federace
bytem X

zastoupený advokátem JUDr. Matějem Šedivým
se sídlem Václavské náměstí 831/21, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**, Odbor azylové a migrační politiky
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 12. 2023, č. j. OAM-281/ZA-ZA10-VL14-2022-II.

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 12. 2023, č. j. OAM-281/ZA-ZA10-VL14-2022-II., se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 8 228 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám právního zástupce žalobce.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou k Městskému soudu v Praze domáhá přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 12. 2023, č. j. OAM-281/ZA-ZA10-VL14-2022-II., kterým bylo

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

rozhodnuto, že se žalobci mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

II. Žalobní body

2. Žalobce v podané žalobě označil napadené rozhodnutí za nezákonné, protože se neadekvátně vypořádává s uplatněnou argumentací. Žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany spolu se svojí matkou, během správního řízení nabyt zletilosti. Žalobcova matka se v Rusku zúčastnila protiválečné demonstrace a její zaměstnavatel, státní porodnice, jí zakázal vyjadřovat protirežimní názory. Vedoucí žalobcovy matky byla kvůli svým protirežimním názorům propuštěna z práce, žalobcova matka se jí zastávala a bylo jí sděleno, že bude propuštěna stejně jako její bývalá vedoucí. Žalobcova matka neviděla smysl v dalším setrvání na území Ruska a přesídlila do České republiky. Žalobce považuje napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné a nezákonné, protože není pravdou, že by nevykazoval protirežimní činnost v rámci pobytu v domovském státě, protože tuto činnost vykonávala jeho matka a postih namířený proti jeho matce dopadne i na něj. Protiválečné postoje jsou v Rusku trestány. Žalobce si osvojil hodnotový systém České republiky a obává se, že by byl za tuto činnost trestán.
3. Žalobci i jeho matce hrozí povolání k bojům na Ukrajině. Žalobce dosud nesplnil brannou povinnost a žalobcova matka je zdravotnice. Žalobcova matka vyjádřila neochotu účastnit se bojů na Ukrajině, protože s válkou nesouhlasí, a žalobce s tímto tvrzením své matky souhlasil. Žalobce se obává, že by byl jako branec vyslán do války. Odmítnutí vojenské služby by bylo protiprávní. Žalobci hrozí pronásledování za uplatňování politických práv a svobod a Česká republika by neměla podporovat ruský terorismus návratem osob, na které dopadá branná povinnost. Žalobce má také předky a příbuzné z Ukrajiny, považuje tak za vysoce nevhodné účastnit se bojů na Ukrajině a přičí se mu plnit úkoly namířené proti tamnímu obyvatelstvu.
4. Dále žalobce uvádí, že se podkladový materiál nevěnuje právní úpravě týkající se postihu protiválečné činnosti jeho matky, není jasné, jaké tresty žalobci za jeho jednání hrozí a jaké tresty hrozí jeho matce. Žalobce odkazuje na rozhodnutí Městského soudu v Praze ve skutkově identické věci pod č. j. 19 Az 16/2023-21.
5. Žalobce navrhl, aby soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný uvedl, že posoudil obavu žalobce z mobilizace, tedy nejen případný nástup základní vojenské služby, ale i případný nástup do bojů z hlediska zásad uvedených v Úmluvě o právním postavení uprchlíků, Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků, Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Odkazuje rovněž na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 7. 1998, sp. zn. 6 A 508/97, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2004, sp. zn. 7 Azs 321/2004. Státy jsou oprávněny žádat po svých občanech splnění vojenských povinností a nepříjemnosti v případě výkonu vojenské služby, případně obavy

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

z jejího nenastoupení, nepředstavují odůvodněný strach podle § 12 zákona o azylu. V žalobcově případě nelze předpokládat, že by případný výkon vojenské služby měl být vůči němu uplatněn diskriminačně. Jedinci nemohou být v současné době odváděni do armády, protože vyhlášená mobilizace byla již ukončena, což se ovšem netýká jedinců, kteří povinně absolvují základní vojenskou službu. Ti, na které se mobilizace vztahovala, nemohou být postihováni za to, že se v době jejího vyhlášení nenacházeli na území Ruska. Je povinností každého občana Ruska účastnit se vojenské služby nebo v rámci případné mobilizace jakéhokoli dalšího výcviku či dokonce bojových operací. Žalobcovy obavy z mobilizace jsou bezpředmětné. Žalovaný se domnívá, že by se žalobce měl snažit svůj pobyt zlegalizovat podle zákona o pobytu cizinců. Odůvodnění napadeného rozhodnutí logicky a srozumitelně reaguje na zjištěné skutečnosti. Z informací předložených žalobcem a ani z podkladů ohledně země původu nevyplývá pro žalobce riziko pronásledování či skutečné nebezpečí vážné újmy v případě návratu do Ruska. Žalovaný proto navrhuje, aby soud žalobu zamítl.

IV. Obsah správního spisu

7. Ze správního spisu zjistil zdejší soud tyto pro řízení podstatné skutečnosti.
8. Žalobce podal dne 9. 3. 2022 žádost o udělení mezinárodní ochrany, přičemž dne 16. 3. 2022 k této žádosti poskytla údaje žalobcova matka, která rovněž žádala o udělení mezinárodní ochrany, protože žalobce byl v této době stále nezletilý. Žalobce je státním příslušníkem Ruské federace, je ruské národnosti a dorozumí se rusky. Je pravoslavným křesťanem. Nikdy nebyl politicky aktivní, nezúčastnil se žádných politických akcí. Žalobcova matka se dne 27. 2. 2022 zúčastnila protiválečné akce v M. Žalobce ve své vlasti naposledy žil se svou matkou v M. v bytě, který matka vlastní. Z Ruska odjel se svou matkou dne 2. 3. 2022, do České republiky přicestovali dne 7. 3. 2022 přes D. na základě cestovního dokladu a schengenského víza vydaného Řeckem. V rámci EU žalobce dříve pobýval v Řecku a v České republice na základě řeckého víza. Dříve žil se svými rodiči v Š. a jezdil do T. O mezinárodní ochranu dříve nežádal. Je zdravý. K důvodům žádosti o mezinárodní ochranu žalobcova matka uvedla, že žalobce v Rusku problémy neměl a odjel s ní kvůli jejím problémům. Žalobcova matka se obává pronásledování z důvodu účasti na protiválečné akci v M., přičemž její účastníci byli nahráváni, pomocí technologie rozpoznávání obličejů identifikováni a policie je přišla zadržet domů. Žalobcova matka také podpořila svou vedoucí v zaměstnání, která byla propuštěna kvůli příspěvkům na Instagramu, a nové vedení jí oznámilo, že bude také propuštěna. Žalobcova matka odcestovala den po propuštění své vedoucí, chtěla si vzít neplacené volno, které jí vedení nepovolilo, a oznámilo jí, že buď sama podá výpověď, nebo bude propuštěna. Co se týká žalobce, absolvoval zdravotní prohlídku a byl uznán schopným vojenské služby. Měl by být povolán na podzim 2022, nyní je stále nezletilý. Nechce absolvovat vojenskou službu, protože nesouhlasí s válkou. Kdyby měl bránit svoji zemi nebo by se jednalo o standardní vojenskou službu, tak by ji vykonal, ale za této situace nechce.
9. Matka žalobce v době jeho nezletilosti nesvolila k provedení samostatného pohovoru s žalobcem, protože on v Rusku problémy neměl a v té době mu v Rusku nic nehrozilo. Z Ruska odcestovali kvůli ní. Ohledně žalobce uvedla, že jej chce přihlásit do školy, aby si dokončil vzdělání. Jeho otec se nachází v Norsku a přispívá na výživu, jinak se však v žalobcově životě neangažuje.
10. S žalobcem byl proveden pohovor k žádosti o udělení mezinárodní ochrany dne 7. 6. 2022. Žádá o mezinárodní ochranu, protože v České republice jsou hodní a dobří lidé a

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

žalobce zde může být užitečný. Z Ruska odjel se svou matkou dne 2. 3. 2022, protože ruský prezident dne 24. 2. 2022 napadl Ukrajinu. V Rusku neměl problémy se státními orgány nebo bezpečnostními složkami a ani nebyl trestně stíhán. V Rusku by mohl mít problémy, protože je tam totalita. Nesouhlasí s politikou a agresí Ruska. Dne 4. 4. 2022 obdržel předvolání z vojenské správy, aby se dostavil k absolvování základní vojenské služby. Předvolání bylo doručeno do poštovní schránky u bytu, ve kterém je hlášený. Ohledně předvolání ho dále nikdo nekontaktoval, on ani nikdo jiný se na vojenské komisařství neobrátil. Žalobce nesouhlasí s tím, že by měl jít bojovat, je proti veškerému násilí a v Rusku se člověk nesmí vyjadřovat proti ničemu, je tam obecně špatná situace. Nechce bojovat, má příbuzné na Ukrajině. Pokud by nešel bojovat, mohl by skončit ve vězení. Neví, jestli by se plnění základní vojenské služby na území Ukrajiny týkalo zrovna jeho. V případě návratu do Ruska se obává, že by znovu dostal předvolání, a poté by ho buď poslali na běžnou vojenskou službu, nebo do války. Pokud by nebyla válka na Ukrajině, tak by na základní vojenskou službu nenastoupil, dostal by odklad kvůli studiu na vysoké škole, pak by uvažoval o alternativní vojenské službě. Nikdy nebyl politicky aktivní, neúčastnil se žádného mítinku nebo podobné akce. Při vycestování z Ruska neměl problémy. Důvody podání žádosti o mezinárodní ochranu jsou spojené s vojenskou službou. V České republice zatím nestuduje ani nepracuje. Dálkově složil závěrečné zkoušky na své škole v Rusku, vysvědčení ještě nemá.

11. Žalovaný shromáždil zprávy o zemi původu, a to Informace OAMP – Ruská federace: Situace návratců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí, Zacházení ze strany státních úřadů a monitoring sociálních sítí ze dne 31. 10. 2022, Informace Finské imigrační služby – Ruská federace: Vyhýbání se odvodům během mobilizace, Návraty a mobilizace ze dne 31. 1. 2023, Informace OAMP – Ruská federace: Bezpečnost a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv, stav: březen 2023 ze dne 8. 3. 2023.
12. Součástí spisu je kopie potvrzení občana podléhajícího povolání na vojenskou službu ze dne 18. 1. 2021 a předvolání k vojenskému komisařství na 12. 4. 2022 za účelem provedení opatření spojených s povoláváním občanů k vojenské službě.
13. Napadeným rozhodnutím žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu v žádné formě.
14. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že žalobce nikdy nebyl politicky aktivní, nikdy se neúčastnil žádných politických akcí, což je i s ohledem na odchod z Ruska před dovršením zletilosti vyloučeno. V Rusku neměl žádné problémy se státními orgány nebo bezpečnostními složkami. Žalobce uvedl, že důvodem jeho žádosti o mezinárodní ochranu byla obava spočívající v odvodu na základní vojenskou službu. Rovněž nezmínil ani jakoukoli diskriminaci své osoby zapříčiněnou taxativně vymezenými důvody podle § 12 písm. b) zákona o azylu a ani žádné jiné konkrétní problémy, které by měl s ruskými orgány či bezpečnostními složkami.
15. Ohledně obavy z povolání k výkonu vojenské služby žalovaný v napadeném rozhodnutí konstatoval, že branná povinnost a povinná vojenská služba patří k základním státoobčanským povinnostem, jak uvádí Úmluva o právním postavení uprchlíků (Ženevská úmluva), Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod. Podle stanoviska UNHCR ze dne 1. 10. 1989 jsou státy oprávněny žádat po svých občanech splnění vojenských povinností a občané jsou povinni je

vykonat. Podle Ženevské úmluvy vyhýbání se nástupu do vojenské služby a dezerce, třebaže trestná, nejsou důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Podle Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka podle Úmluvy o právním postavení uprchlíků a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků člověk není uprchlíkem, pokud jeho jediným důvodem pro dezerci či vyhýbání se nástupu vojenské služby je jeho averze vůči vojenské službě nebo strach z boje. Žalovaný dále odkázal na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 7. 1998, sp. zn. 6 A 508/97, podle kterého povolávání k výkonu vojenské služby není pronásledováním, i když je výkon vojenské služby spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu, a pronásledováním není ani trestní stíhání kvůli dezerci z armády. Žalovaný též citoval rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2004, sp. zn. 7 Azs 321/2004, podle kterého nepřijemnosti v případě výkonu vojenské služby či obavy z jejího nenastoupení nepředstavují důvody podle § 12 zákona o azylu. Žalovaný se domníval, že v žalobcově případě nebude případný výkon vojenské služby uplatněn diskriminačně. Dále žalovaný upozornil, že jedinci nemohou být v současné době odváděni do ruské armády, protože vyhlášená mobilizace byla již ukončena, a nemohou být postihováni za to, že se v době jejího vyhlášení nenacházeli v Rusku. Podle Informace Finské imigrační služby ze dne 31. 1. 2023 nehrozí mladým mužům vracejícím se ze zahraničí vyšší riziko jejich povolání k výkonu základní vojenské služby nebo následného nasazení do bojů, než ostatním občanům, kteří na území Ruska pobývají, aniž by ho opustili. Povinnost ruských občanů účastnit se vojenské služby je zaměřena na všechny bojeschopné muže bez ohledu na jejich rasu, národnost nebo náboženství a nemůže být považována za pronásledování. Snaha o legalizaci pobytu není azylově relevantním důvodem.

16. V napadeném rozhodnutí žalovaný dále uvedl, že žalobce je dospělý, svéprávný a zdravý, proto neshledává důvod pro udělení humanitárního azylu. Žalovaný ani neshledal žádné skutečnosti, na jejichž základě by mohla žalobci hrozit v případě návratu do vlasti vážná újma uložením nebo vykonáním trestu smrti nebo nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Žalovaný nepovažuje povinnost vykonat vojenskou službu za vážnou újmu, protože se jedná o jednu ze základních státoobčanských povinností. Vážnou újmu není ani postih za zběhnutí nebo vyhýbání se výkonu vojenské služby. Žalovaný opět odkazuje na Ženevskou úmluvu, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod. Výkon vojenské služby nepředstavuje nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání a zběhnutí je trestným činem i v České republice. Dále žalovaný uvádí, že na území Ruska neprobíhá v současné době žádný vnitrostátní ani mezinárodní ozbrojený konflikt a v souvislosti s invazí Ruska na Ukrajinu dochází jen k omezenému počtu individuálních bezpečnostních incidentů zejména v blízkosti hranic s Ukrajinou. Případné žalobcovo vycestování nepředstavuje ani rozpor s mezinárodními závazky ČR.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

17. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.“), přičemž dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
18. Žalobce namítal, že není pravdou, že by nevykazoval protirežimní činnost, protože se do protiválečné činnosti zapojila jeho matka.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

19. Nejvyšší správní soud konstantně zastává názor, že azylové příběhy žadatelů o udělení mezinárodní ochrany nutno posuzovat samostatně, neboť rozhodování ve věcech azylových je přísně individualizováno a v jednotlivých řízeních je nezbytné odlišovat míru, v jaké dochází k porušování základních lidských práv u každé jednotlivé osoby zvlášť (přiměřeně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2004, č. j. 4 Azs 147/2004-81, resp. rozsudek ze dne 5. 11. 2008, č. j. 9 Azs 14/2008-57, publ. pod č. 1943/2009 Sb. NSS, nebo rozsudky ze dne 15. 9. 2005, č. j. 1 Azs 41/2005-63, a ze dne 26. 4. 2006, č. j. 4 Azs 32/2005-80), současně je však postavení nezletilých žadatelů do jisté míry závislé na právním postavení jejich rodičů (rozsudek ze dne 25. 7. 2013, č. j. 2 Azs 5/2013-27). V rozsudku ze dne 27. 9. 2007, č. j. 4 Azs 31/2007-58, publ. pod č. 1423/2008 Sb. NSS, vyslovil soud závěr ohledně posuzování azylových důvodů v případě nezletilých žadatelů o mezinárodní ochranu: „Opustil-li žadatel o udělení azylu zemi původu před nabytím plné způsobilosti k právním úkonům, svědčí mu kromě jeho vlastních důvodů rovněž důvody pro udělení azylu uplatněné jeho zákonnými zástupci, a to i tehdy, dosáhl-li žadatel zletilosti před podáním žádosti o udělení azylu“. Z uvedeného plyne, že žádost nezletilého žadatele o udělení mezinárodní ochrany je nutno vždy posuzovat nejen s ohledem na důvody vztahující se výhradně k osobě nezletilého žadatele, ale rovněž s ohledem na situaci jeho rodičů (rozsudek ze dne 25. 7. 2013, č. j. 2 Azs 5/2013-27).
20. K tomuto soud konstatuje, že žalobce shodně se svou matkou uváděl, že okolnosti na straně matky byly důvodem jejich odchodu z Ruska, ani jeden z nich však netvrdil, že by v důsledku činnosti matky byl jakkoliv ohrožen i žalobce. Matka takové skutečnosti neuváděla ani v poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu, ani v průběhu pohovoru dne 16. 3. 2022 (obě listiny jsou součástí spisového materiálu), naopak výslovně uvedla, že žalobci v Rusku nic nehrozilo. K důvodům žádosti o udělení mezinárodní ochrany na straně matky soud konstatuje, že šlo o obavy z nemožnosti nalézt zaměstnání v oboru, když měla být propuštěna za podporu své vedoucí, obavy v souvislosti se situací v Rusku kvůli napadení Ukrajiny, obava z případných problémů kvůli účasti na demonstraci v M. (hrozba pokuty) a obava z nasazení do války (pro její zdravotnické vzdělání).
21. Žalobce pak při svém pohovoru akcentoval svůj nesouhlas s agresí Ruska a své obavy z nasazení do bojů. Neuváděl, že by mu hrozilo nebezpečí z důvodu činnosti své matky. V žalobě pak žalobce tvrdí, že se do protiválečné činnosti zapojila jeho matka, proto postih bude dopadat i na samotného žalobce.
22. Soud konstatuje, že bylo vhodné s ohledem na citovanou judikaturu, aby se žalovaný v napadeném rozhodnutí alespoň stručně vypořádal s tím, jak hodnotil azylový příběh matky, a zda je relevantní pro situaci žalobce. Vzhledem k popsáním okolnostem, kdy žalobce v době vydání napadeného rozhodnutí byl již dospělý (ve věku téměř dvacet let, z vlasti vycestoval s matkou dva měsíce před nabytím zletilosti), žádost o udělení mezinárodní ochrany matky také nebyla úspěšná, soud tento nedostatek nehodnotí jako natolik zásadní, aby sám o sobě způsobil nezákonnost napadeného rozhodnutí, když ani z žaloby podané právním zástupcem není zřejmé, jaké nebezpečí z důvodu jednání matky žalobce dovozuje pro svou osobu.
23. Žalobce však dále namítal, že mu hrozí povolání k bojům na Ukrajině, protože dosud nesplnil brannou povinnost. Obává se, že by jako branec byl vyslán do války.
24. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že branná povinnost a povinná vojenská služba patří k základním státoobčanským povinnostem, případný výkon vojenské služby by

nebyl diskriminační a v současné době nemohou být jedinci odváděni do armády, protože vyhlášená mobilizace již byla ukončena. Ve vyjádření žalovaného k žalobě toto tvrzení opakuje, přičemž dodává, že mobilizace se netýká jedinců povinovaných absolvováním základní vojenské služby. S tímto závěrem lze souhlasit.

25. Pro úplnost soud k této otázce dodává, že mobilizace se týkala ruských občanů, kteří dříve sloužili v ruské armádě a byli v záloze, mobilizace probíhající během podzimu 2022 je považována za ukončenou (např. zpráva EUAA: The Russian Federation - Military service, dostupná na <https://euaa.europa.eu/publications/russian-federation-military-service>, v judikatuře např. závěry Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 24. 1. 2024, č. j. 1 Azs 253/2023-31).
26. Žalobce však nikdy obavy z mobilizace neuváděl a ani nemohl, protože pohovory v rámci správního řízení proběhly před jejím oficiálním vyhlášením a žalobce zatím nesloužil v ruské armádě a není v záloze. Žalobcovy obavy během celé doby trvání správního řízení spočívaly ve výkonu základní vojenské služby a nasazení do války na Ukrajině.
27. Žalovaný se těmito obavami nezabýval. Součástí správního spisu je Informace Finské imigrační služby – Ruská federace: Vyhýbání se odvodům během mobilizace, Návraty a mobilizace ze dne 31. 1. 2023. Žalovaný z ní vyvodil, že mladým mužům, kteří se vrací do Ruska ze zahraničí, nehrozí jakkoli vyšší riziko jejich povolání k výkonu základní vojenské služby nebo následného nasazení do bojů, než ostatním občanům, kteří na území Ruska pobývají, aniž by ho opustili. Tato fakta však citovaná informace neobsahuje a vůbec se nezabývá výkonem základní vojenské služby. Soud upozorňuje, že Informace nese název „Vyhýbání se odvodům během mobilizace, Návraty a mobilizace“, materiál nebyl přeložen celý, ve správním spise je pouze založena otázka č. 7: „*Jak bylo se záložníky věkově způsobilými k vojenské službě, kteří se vrátili do Ruska ze zahraničí, zacházeno na hranici? Vyskytly se zprávy o mobilizaci na hranici?*“ Otázka i odpověď se týkala záložníků, mezi které se žalobce neřadí. Vztahovala se pouze na osoby, které se vyhýbaly mobilizaci pobytem v zahraničí, nikoli na osoby, které se vyhýbají základní vojenské službě. Zdroj, který je citován v odpovědi na tuto otázku, mluví o kampani, ale jedná se o mobilizační kampaň, protože celá zpráva o zemi původu se věnuje primárně mobilizaci, nikoli otázkám týkajícím se výkonu základní vojenské služby. Skutečnost, že mobilizační kampaň skončila a ruští občané v současné době oficiálně mobilizaci nepodléhají, nemá vliv na odvozy k výkonu základní vojenské služby. Citovaná Informace proto není relevantní pro žalobcův případ.
28. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81, uvádí, že „*informace o zemi původu použité ve věci mezinárodní ochrany musí být v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné.*“
29. Žádná ze shromážděných zpráv se nevěnuje výkonu základní vojenské služby. Branné povinnosti v širším slova smyslu se věnuje pouze jediná z nich, a to Informace Finské imigrační služby – Ruská federace: Vyhýbání se odvodům během mobilizace, Návraty a mobilizace ze dne 31. 1. 2023, týká se však jen části branné povinnosti, a to otázky mobilizace, které se však žalobce neobává. Žalovaný tedy neobstaral dostatečně relevantní zprávy o zemi původu.
30. Obdobný případ posuzoval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne ze dne 24. 1. 2024, č. j. 1 Azs 253/2023-31, kdy uvedl: „*Nicméně od mobilizace je třeba odlišit riziko zapojení*

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

žalobce do bojů na XA, které mu brozí v souvislosti s výkonem základní vojenské služby. Stěžovatel tuto část tvrzení žalobce posoudil nedostatečně, jestliže pouze uzavřel, že plnění branné povinnosti není azylově relevantním důvodem. Neopatřil si totiž žádné podklady, které se týkají možnosti nasazení vojáků do bojů na XA v rámci výkonu základní vojenské služby, na což žalobce v průběhu správního řízení upozorňoval (při pohovoru k žádosti tvrdil, že jej mohou do bojů poslat i v rámci základního výcviku, navzdory veřejným vyjádřením). Z veřejně dostupných informací přitom vyplývá, že k takovým praktikám v XB dochází (viz: <https://www.novinky.cz/clanek/zahranicni-rusti-poslanci-zvysili-horni-vekovou-branici-pro-sluzbu-v-armade-40438767>). K těmto okolnostem stěžovatel neshromáždil žádné podklady.“

31. Žalovaný se tvrzeními žalobce, že by z důvodu povolání k výkonu základní vojenské služby mohl být přímo zapojen do válečného konfliktu na Ukrajině, blíže nezabýval, rozhodnutí je tak nepřezkoumatelné.
32. Lze mít výhrady i k odmítnutí obav žalobce s odkazem na závěr, že branná povinnost a povinná vojenská služba patří k základním státoobčanským povinnostem.
33. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45, „samotné plnění branné povinnosti nelze bez dalších souvislostí považovat za důvod pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12 ani § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, pokud se ovšem jedná o plnění takové povinnosti v regulérní armádě demokratického právního státu, které je v souladu s vnitrostátním i mezinárodním právem, a pokud je daným státem respektována možnost odepření výkonu takové vojenské služby z důvodu svědomí či náboženského přesvědčení, ať již zavedením náhradní (civilní) služby nebo jiným způsobem, nebo přinejmenším, pokud takové odepření výkonu vojenské služby není ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. c) směrnice 2011/95/EU trestáno nepřiměřenými nebo diskriminačními sankcemi. Branná povinnost spojená s účastí na ozbrojeném konfliktu naopak může být důvodem pro udělení azylu dle § 12 písm. b) citovaného zákona mimo jiné tehdy, pokud žadateli ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. e) uvedené směrnice brozí trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu takové vojenské služby během konfliktu za situace, kdy by tento výkon mohl zahrnovat přímou či nepřímou účast žadatele na mezinárodních válečných zločinech, zločinech proti lidskosti, jiných vážných nepolitických zločinech nebo činech, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN, a pokud je zároveň dána souvislost mezi tímto způsobem pronásledování žadatele a azylově relevantními důvody pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) uvedeného zákona, resp. čl. 2 písm. d) a čl. 10 citované směrnice.“
34. V případě Ruska nelze hovořit o plnění povinnosti v regulérní armádě demokratického právního státu, které je v souladu s vnitrostátním a mezinárodním právem. Není proto dostatečné obecné konstatování, že branná povinnost je základní státoobčanskou povinností, a odkázání na mezinárodní dokumenty, které stanovují obecné pravidlo, že branná povinnost není azylovým důvodem. Je nutné reflektovat výše citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu, který uvádí podmínky pro výjimky z tohoto obecného pravidla týkající se výkonu vojenské služby, která by mohla zahrnovat přímou či nepřímou účast na mezinárodních válečných zločinech, zločinech proti lidskosti, jiných vážných nepolitických zločinech nebo činech, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN. Ostatně žalovaný si obstaral Informaci OAMP – Ruská federace: Bezpečnost a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv, stav: březen 2023 ze dne 8. 3. 2023, kde se uvádí: „V průběhu invaze se ruské jednotky včetně jednotek Ruskem podporovaných samozvaných entit na ukrajinském území – Doněcké a Luhanské lidové republiky – dopustily řady činů, které jsou považovány a nyní i vyšetřovány jako válečné zločiny (např.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

znásilňování, mučení, mimosoudní popravky, únosy). Na jejich vyšetřování se podílí mimo jiné Mezinárodní trestní tribunál spolu s ukrajinskými úřady. Během vojenských operací uplatňují ruské a proruské jednotky taktiku „spálené země“ a ostřelují cíle (civilní, vojenské) po celé Ukrajině.“ Tyto skutečnosti nelze přehlédnout a žalovaný se s nimi měl vypořádat.

35. Skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, tedy nemá oporu ve spise a vyžaduje zásadní doplnění, proto soud zrušil napadené rozhodnutí bez jednání podle § 76 odst. 1 písm. a), b) s. ř. s., věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Právní názor vyslovený v tomto rozsudku žalovaného v dalším řízení zavazuje (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
36. Žalovaný se v dalším řízení bude zabývat obavami žalobce z nástupu základní vojenské služby a posoudí, zda mu v této souvislosti hrozí přímé zapojení do válečného konfliktu s Ukrajinou. Žalovaný shromáždí dostatek podkladů týkajících se povinnosti vykonat základní vojenskou službu a informace o tom, zda a za jakých podmínek dochází při jejím plnění k nasazení do bojů na Ukrajině. Teprve poté bude možné přezkoumatelně zhodnotit, zda žalobci hrozí v zemi původu pronásledování, případně vážná újma v souvislosti s výkonem vojenské služby. Jak plyne z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu, důvodem pro udělení mezinárodní ochrany může být za určitých podmínek také výkon vojenské služby, jestliže by mohl zahrnovat přímou či nepřímou účast žadatele na mezinárodních válečných zločinech, zločinech proti lidskosti, jiných vážných nepolitických zločinech nebo činech, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN (srov. rozsudek ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45). Žalovaný v této souvislosti posoudí též obavy žalobce z případného odmítnutí základní vojenské služby, kdy žalobce tvrdí, že je to vnímáno jako protiprávní jednání.
37. Pokud žalobce v dalším řízení upřesní své tvrzení, že mu hrozí nebezpečí i z důvodu protirežimní činnosti své matky, bude se žalovaný v souladu se shora citovanou judikaturou zabývat též azylovým příběhem matky a zhodnotí jeho relevanci pro obavy žalobce. Soud pro úplnost dodává, že žaloba matky žalobce proti rozhodnutí o neudělení ochrany je projednávána zdejším soudem pod sp. zn. 20 Az 2/2024.
38. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl ve věci samé úspěšný, proto mu přísluší právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení proti neúspěšnému žalovanému. Náklady vynaložené žalobcem v daném řízení představují náhradu nákladů právního zastoupení spočívající v odměně za dva úkony právní služby, tj. převzetí a příprava zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb.] a sepis žaloby [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb.], tedy 2 úkony po 3 100 Kč, tj. 6 200 Kč. Dále byla žalobci přiznána náhrada hotových výdajů za dva úkony právní služby podle ustanovení § 13 odst. 4 advokátního tarifu po 300 Kč; celkem tedy paušální náhrada činí 600 Kč. Odměna advokáta byla zvýšena o DPH ve výši 21 %, tj. 1 428 Kč. Celkem tak náklady řízení žalobce činí 8 228 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty. Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo

svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s., a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 22. května 2024

JUDr. Lenka Loudová v. r.

samosoudkyně